

Εφαρμοσμένες λύσεις επιτάχυνσης της απονομής δικαιοσύνης στη Γαλλία

Ο θεσμός της συμφιλίωσης (conciliation) και της διαμεσολάβησης (mediation)

Πρωτοπόρα η Γαλλία, τηρώντας παράδοση χρόνων, στην εφαρμογή σύγχρονων θεσμών στο δικαιοσύνη της σύστημα, εισήγαγε ήδη εδώ και πάνω από 25 χρόνια στη νομοθεσία της διατάξεις και θεσμούς που τείνουν στην αποσυμφόρηση του δικαστικού μηχανισμού απονομής δικαιοσύνης, μειώνοντας τον όγκο των υποθέσεων των γαλλικών Δικαστηρίων.

Νικόλας Κανελλόπουλος, Δικηγόρος - Σύμβουλος Δ.Σ.Α.

Προς το σκοπό αυτό θεσμοθέτησε διαδικασίες επίλυσης των αστικών υποθέσεων, χωρίς ή με τυπική μόνο σύμπραξη δικαστή, όπως αυτή της «συμφιλίωσης» (conciliation) και της «διαμεσολάβησης» (mediation).

Ο θεσμός της συμφιλίωσης εισήχθη στη γαλλική νομοθεσία με το υπ' αριθμ. 78-381 Διάταγμα της 20ής Μαρτίου 1978, σκοπός του οποίου είναι ο φιλικός διακανονισμός των δικαστικών διαφορών των μερών.

Από πρόσφατα στατιστικά στοιχεία που κατατέθηκαν στο γαλλικό κοινοβούλιο, προκύπτει ότι μόνον το έτος 2003, περισσότερες από 115.000 υποθέσεις υποβλήθηκαν ενώπιον των περίπου 1.786 συμφιλιωτών. Από τις περιπτώσεις αυτές, ποσοστό περίπου 57,9% των υποθέσεων αυτών είχε επιτυχή κατάληξη με τη συμφιλίωση των δύο μερών, ενώ το έτος 2000 το ποσοστό αυτό είχε ανέλθει σε 47%. Οι αριθμοί αυτοί αναμφίβολα μαρτυρούν την επιτυχία του θεσμού, ο οποίος αναφέρεται στα όρια της πολιτικής δικονομίας, αφού στην ουσία πρόκειται για μια πρώτη προσπάθεια εξωδικαστικής επίλυσης της διαφοράς. Θα έλεγε κανείς ότι ο δικαιοπολιτικός σκοπός της διαδικασίας

αυτής προσομοιάζει με την εξώδικη επίλυση του ελληνικού ΚΠολΔ, ο οποίος εισήχθη μόλις πρόσφατα, η επιτυχία όμως του οποίου είναι μάλλον αμφίβολη στην ελληνική έννομη τάξη.

Στο γαλλικό δίκαιο, οι ενεργούντες τη συμφιλίωση («συμφιλιωτές») ασκούν τα καθήκοντά τους χωρίς αποζημίωση, εντός της περιφέρειας του νομού στον οποίο εδρεύουν. Η απόπειρα συμφιλίωσης αρχίζει μόνο κατόπιν αιτήματος των μερών ή πρωτοβουλίας του ίδιου του δικαστή και μπορεί να ξεκινήσει σε οποιοδήποτε στάδιο της διαδικασίας. Σε κάθε στάδιο της απόπειρας συμφιλίωσης, μπορεί να διαπιστωθεί η συμφιλίωση, η οποία επισφραγίζεται με σχετικό πρακτικό που επικυρώνεται από τον Πρόεδρο του Δικαστηρίου.

Προς το σκοπό της σύντμησης των προθεσμιών και της επιτάχυνσης της διαδικασίας, ο γαλλικός ΚΠολΔ προβλέπει ότι η απόπειρα συμφιλίωσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ένα μήνα, ενώ μπορεί να παραταθεί για μία μόνο φορά και για χρονικό διάστημα ενός μηνός. Στη διαδικασία αυτή, τα μέρη δύνανται να παρίστανται αυτοπροσώπως, ενώ η επιλογή του προσώπου του συμφιλιωτή γίνεται από το δικαστή, κατόπιν της σύμφωνης γνώμης των μερών. Σε περίπτωση δε που δεν υπάρχει συμφωνία των αντιδίκων για το πρόσωπο του συμφιλιωτή, τη διαδικασία συμφιλίωσης διεξάγει ο

δικαστής, ο οποίος άλλωστε, ενημερώνεται για την πορεία της διαδικασίας ή τα προβλήματα που ανακύπτουν, δύναται δε να διακόψει τη διαδικασία, κατόπιν σχετικού αιτήματος ακόμη και ενός εκ των μερών ή του συμφιλιωτή.

Σε περίπτωση αποτυχίας, η επίδικη υπόθεση επανέρχεται στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου, το οποίο δεν δύναται να χρησιμοποιήσει τις διαπιστώσεις του συμφιλιωτή καθώς και τυχόν δηλώσεις των μερών κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Η απόφαση αυτή, αφού προκύπτει από κοινή συμφωνία των αντιδίκων, δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα.

Ο θεσμός της «συμφιλίωσης» με διαφορετικές μορφές προβλέπεται από το γαλλικό Αστικό Κώδικα και ειδικότερα στη διαδικασία διαζυγίου, στην οποία ο ίδιος ο δικαστής ενεργεί ως συμφιλιωτής μεταξύ του ζευγαριού, αναφορικά με την επιμέλεια των τέκνων, αλλά και από τον Εργατικό Κώδικα της Γαλλίας, στον οποίο προβλέπεται η σύσταση και λειτουργία γραφείου «συμφιλίωσης», τυγχάνει δε εφαρμογής και σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης.

Στα αρνητικά του θεσμού της «συμφιλίωσης» καταγράφεται το γεγονός ότι οι συμφιλιωτές προσφέρουν τις υπηρεσίες τους προαιρετικά και χωρίς αμοιβή, με αποτέλεσμα την αδυναμία προσέλκυσης νέων προσώπων.

Ο θεσμός όμως που πράγματι εδώ και μια δεκαετία εφαρμόζεται στη Γαλλία, ο οποίος εισήχθη με το Νόμο 95-125 της 8ης Φεβρουαρίου 1995, σχετικά με την οργάνωση της πολιτικής δικονομίας, όπως καθορίσθηκε με το υπ' αριθμ. 96-625 Διάταγμα της 22ης Ιουλίου 1996, είναι αυτός της διαμεσολάβησης (mediation). Διαδικασία προδικαστική της συζήτησης της υπόθεσης από το Δικαστήριο, ελεγχόμενη από το δικαστήριο περισσότερο από τη συμφιλίωση που ήδη περιγράψαμε και πιο περιχαρακωμένη από τη γνωστή διαιτησία του εμπορικού δικαίου, όπου ο διαιτητής επιβάλλει απόφαση, τυγχάνει πλέον ευρείας εφαρμογής στη γαλλική έννομη τάξη, αποτελώντας πρότυπο μελέτης για καινοτόμες και ουσιαστικές λύσεις για το ελληνικό σύστημα απονομής δικαιοσύνης.

Στο γαλλικό παράδειγμα, ο διαμεσολαβητής διορίζεται από το δικαστή, με τη σύμφωνη γνώμη των μερών αλλά δεν επιβάλλει ο ίδιος τη λύση - απόφαση στην επίδικη διαφορά. Το γεγονός αυτό αποτελεί μια σημαντική διαφορά με το θεσμό της συμφιλίωσης, όπου ο συμφιλιωτής δύναται να προτείνει ο ίδιος λύσεις για την επίλυση της ανακύπτουσας διαφοράς.

Η διαμεσολάβηση, η οποία αποτελεί παρένθετη διαδικασία στη δικονομία, δεν μπορεί να υπερβεί το χρονικό διάστημα των τριών (3) μηνών. Η προθεσμία αυτή δύναται να παραταθεί για μία φορά κατόπιν σχετικού αιτήματος του διαμεσολαβη-

τή, ενώ η αμοιβή του τελευταίου καθορίζεται από το δικαστή και καταβάλλεται, όπως αυτός ορίζει από τα μέρη. Αξιοσημείωτο είναι ότι ο δικαστής διατηρεί ακέραια τα δικαιώματά του καθ' όλη τη διάρκεια της διαμεσολάβησης και δύναται ανά πάσα στιγμή να επιβάλει τη διακοπή της αν αυτό κριθεί αναγκαίο, ή το αιτηθεί κάποιο από τα αντίδικα μέρη.

Ως διαμεσολαβητής δύναται να ορισθεί φυσικό ή νομικό πρόσωπο. Στην περίπτωση δε του τελευταίου, ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού υποβάλλει στον αρμόδιο δικαστή το όνομα ή τα ονόματα των φυσικών προσώπων, τα οποία δεσμεύονται για την εκτέλεση του έργου στο όνομα και για λογαριασμό του νομικού προσώπου.

Το φυσικό άλλωστε πρόσωπο, που αναλαμβάνει την εκτέλεση του μέτρου της διαμεσολάβησης, θα πρέπει να πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

1. Να μην έχει καταδικασθεί, να μην έχει τεθεί σε ανικανότητα και γενικά να διαθέτει λευκό ποινικό μητρώο,
2. Να έχει τις απαραίτητες επιστημονικές γνώσεις και τη σχετική κατάρτιση, προκειμένου να ανταποκριθεί στις ανάγκες και απαιτήσεις της διαμεσολάβησης, ανάλογα πάντα με το ειδικότερο ζήτημα που άπτεται η υπόθεση,
3. Να διαθέτει εμπειρία από τη διαδικασία της διαμεσολάβησης,
4. Να παρέχει όλα τα εκέγγυα ανεξαρτησίας απέναντι στα μέρη.

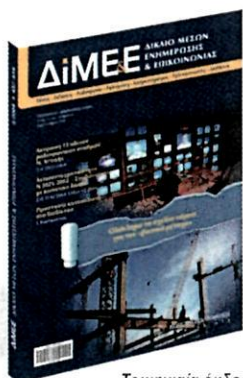
Με το πέρας της διαδικασίας, ο διαμεσολαβητής ενημερώνει το δικαστή σχετικά με τα πορίσματά του και την επίτευξη ή όχι λύσης στην επίδικη διαφορά, τα οποία και επικυρώνει ο δικαστής με απόφασή του. Όπως και στη διαδικασία συμφιλίωσης, τα συμπεράσματα του διαμεσολαβητή και οι δηλώσεις των μερών δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη τους.

Την από δεκαετίες εισαχθείσα αυτή διαδικασία στο γαλλικό νομικό σύστημα, φαίνεται ότι προκρίνει ως αναγκαία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία προωθεί Οδηγία που στοχεύει στην ενθάρρυνση των πολιτών για προσφυγή στη διαμεσολάβηση στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις, προκειμένου να αποσυμφορηθεί η δικαστική μηχανή, να επιταχυνθεί η απονομή δικαιοσύνης και να διατηρηθεί η «φιλική και βιώσιμη σχέση μεταξύ των μερών».

Τη στιγμή λοιπόν που οι γείτονες χώρες επιδεικνύουν πρόσφορες λύσεις για την πολυπόθητη επιτάχυνση της απονομής δικαιοσύνης, τα αποτελέσματα των οποίων όχι μόνο δεν αμφισβητούνται αλλά τείνουν να μας επιβληθούν από την Ε.Ε. και να καταστούν εσωτερικό δίκαιο, οι αρμόδιες ελληνικές αρχές επιλέγουν την αναποτελεσματικότητα γνωστών συνταγών για μια πολύθρυλη επιτάχυνση της απονομής δικαιοσύνης για την οποία «λιώσαμε να περιμένουμε ...».

Θέλει αρετή και τόλμη η δικαιοσύνη! ☒

ΔιΜΕΕ ΔΙΚΑΙΟ ΜΕΣΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Τριμηνιαία έκδοση

Τιμή ετήσιας συνδρομής:
 • Φυσικά πρόσωπα 60 €
 • Νομικά πρόσωπα 100 €

Στο τεύχος Οκτωβρίου - Δεκεμβρίου 2004 διαβάστε:

- **Ι. Καράκωστα**, Βασικά ζητήματα προστασίας του καταναλωτή στο Διαδίκτυο
- **Σ. Φλογαίτη**, Όροι και προϋποθέσεις για την άσκηση του δικαιώματος κριτικής σε κυρωτική απόφαση του ΕΣΡ (γνομ.)
- Ολόκληρο το **σχέδιο νόμου για τον «βασικό μέτοχο»**
- **ΣτΕ 3242/2004** και **ΕΛΣυν 93/2004** για τον «βασικό μέτοχο»: Αντιουνοταγματικότητα Ν 3021/2002 - Συμβατότητα με κοινοτικό δίκαιο με εισ. σημ. **Ν. Κ. Αλιβιζάτου**
- **ΣτΕ 2952/2004** για την ακύρωση 15 αδειών ραδιοφωνικών σταθμών Ν. Αττικής
- **ΕΣΡ 311/2004** για το δικαίωμα κριτικής τηλεοπτικού σταθμού σε κυρωτική απόφαση του ΕΣΡ
- **ΑΠ 72/2004, 346/2004, ΠΠρΑθ 3762/2004** με σημ. **Ν. Κυπρούλη** για την ελευθερία του τύπου και την προστασία της προσωπικότητας
- **ΜΠρΘεσ 19927, 19928/2004** με σημ. **Π. Κοριατοπούλου - Αγγέλη** για τους θεμιτούς περιορισμούς της ελευθερίας του τύπου: δικαίωμα προσωπικότητας και πνευματικής ιδιοκτησίας